

Çevre sağlığı ile ilgili temel kavramlar

- Doğanın temel fiziksel unsurları olan, hava, su ve toprak üzerinde olumsuz etkilerin oluşması ile ortaya çıkan ve canlı öğelerin hayati aktivitelerini olumsuz yönde etkileyen cansız çevre öğeleri üzerinde yapısal zararlar meydana getiren ve niteliklerini bozan yabancı maddelerin hava, su ve toprağa yoğun bir şekilde karışması olayına "Çevre Kirliliği" adı verilmektedir.

- Çevre kirlenmesi doğanın temizleme gücünün üstünde olan yüklerin çevrede oluşturduğu birikimler şeklinde tanımlanabilir ve temel nedeni insan etkileri ile ortaya çıkan atıkların, doğanın kendiliğinden giderme yeteneğini aşmasıdır .

- Çevre kirliliği; Hava, su, toprak, görüntü ve gürültü kirliliği şeklinde beş başlık altında toplanabilir.

- **I. Hava kirliliği:** Havanın tabii bileşimini değiştiren is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol şeklindeki kimyasal maddeler gibi hava kirleticilerinin standart değerleri aşmasıdır.

- Konutların ısınmasından kaynaklanan hava kirliliği
- Endüstri tesislerinden kaynaklanan hava kirliliği
- Motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği

- **II. Su kirliliği:** Evsel atık sular, endüstriyel atık su, tarımsal kirlilik ve hava kirliliğinin yağmurlar aracılığıyla sulara bulaşması şeklinde oluşur

III. Toprak kirliliği: Toprak kirlenmesine yol açan nedenler: tehlikeli endüstriyel atıklar, evsel atıklar, özel atıklar ve tarımsal kirlenme olarak sınıflanabilir.

- Çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konularında gösterilen çabaların amacı, insanların daha sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamalarının sağlanmasıdır. Bunu sağlayacak olan da insanın kendisidir. Çünkü çevreye zarar veren de, çevreyi koruyan ve geliştiren de insandır. Günümüzde çevre bilinci sağlıklı bir çevrede yaşamayı, temel insan haklarından biri olarak kabul etmektedir. Bu ise ancak kaliteli bir eğitimle mümkündür.
- Anayasamızda "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşın ödevidir (1982 Anayasasının 56. Maddesi)-" denilmektedir. Bu doğrultuda çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi konusunda devlete ve vatandaşlara çeşitli görevler düşmektedir.
- Çevre sorunlarının artması, çevre ile ilgili tedbirlerin alınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Çevresel değerlerin hukuki güvence altına alınması amacıyla çevreye ilişkin hükümler bir çok ülkede Anayasa, Kanun ve Yönetmeliklerde yer almaya başlamıştır

- Çevre kirlenmesinin insan sağlığı üzerine Őimdiki zararlı etkileri yanında doğayı tahribi ve gelecek nesiller üzerine olan uzun süreli kötü etkileri göz önüne alındığında, kirliliğin önlenmesi için gerekli işlemlerin zaman kaybedilmeden uygulanması zorunludur. Bunların en önemlisi de çevre kirlenmesine yol açan maddelerin çevreye yayılmasının kaynağında önlenmesidir.

- Bu amaçla:

1. Endüstri tesislerinin fabrika dumanlarını, sıvı ve katı atıklarını gerekli süzme ve arıtma işlemlerinden geçirmeden çevreye vermeleri önlenmeli, bu konudaki gerekli yasal düzenlemeler hızlı bir şekilde yapılmalıdır.

- .

- 2. Enerji kaynaklarının kullanımı verimlileştirilmeli, özellikle kalitesiz yakıtların kullanımı sınırlanmalı, iyileştirme işlemine tabi tutulduktan sonra kullanılması sağlanmalıdır.

- 3. Özellikle nüfus ve trafik yoğunluğunun fazla olduğu bölgelerde motorlu taşıtlarda kurşunsuz benzin kullanılması sağlanmalı, bu amaçla kurşunsuz benzinin daha ucuza satılması gibi destekleyici tedbirler alınmalıdır.

- 4. Zirai mücadele ilaçları kullanımı ve gübreleme konusunda yeterli eēitim verilmeli, bu maddelerin bilinçsiz olarak fazla kullanılmaları önlenmelidir.
- 5. İnsan dışkısının topraēa, içme ve tarımsal sulama sularına bulaşması önlenmeli, bu amaçla altyapı hizmetlerine gerekli destek saēlanmalıdır.
- 6. En önemlisi, halkın evre bilincinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar hızlandırılmalı, eēitim ve basın yayın yoluyla bu çalışmalar desteklenmelidir